



НОТАРИАЛНА КАМАРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
CHAMBRE DES NOTAIRES DE BULGARIE

Изх. №466/09.06.2021 г.



ДО ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
УЛ. „ЕКЗАРХ ЙОСИФ” №12
СОФИЯ 1000

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Във връзка с Доклада по Модел 4, разработен по проект „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури“, с който се предвижда голяма част от районните съдилища в страната да станат териториални отделения на районния съд, ситуиран в друго населено място, различно от досегашното му седалище, считаме, че това е твърде радикален подход за реструктуриране на съдебната карта, който ще доведе фактически до неуправляеми или трудно управляеми последици при осъществяване на правосъдието и нотариалната дейност.

Нотариалната камара на РБ застава на категоричното становище, че въпреки сериозните анализи относно социалните, икономическите и демографски дадености в страната, Модел 4 за реформа на съдебната карта няма да отговори на обществените очаквания за по-бързо и качествено правосъдие и по-улеснен достъп до правосъдие. Основните пречки за това са, че Модел 4 се опира на фактори, които все още са в сферата на желаното, а не на действителното. Като например не е отчетено, че пътната и транспортната инфраструктура в страната по места не е достатъчно развита, че да улеснява бързото и евтино придвижване на гражданите между населените места със средствата на обществения транспорт. Същото се отнася и до аргумента, че голяма част от обслужващите процедури и същинското правораздаване ще се осъществяват компютъризирано. Но техническата инфраструктура, обучението на кадрите и софтуерната безопасност едва ли е готова за подобна електронизация на правосъдието.

От друга страна, тази реформа в съдебното райониране, би се отразила силно негативно относно достъпа на гражданите и бизнеса до нотариални услуги и качеството на нотариалните удостоверявания. Не случайно с реформата извършена през 1997-1998 г., се предвиди нотариусът да функционира с район на действие съвпадащ с районния съд, за да бъде географски по-близо до нуждите на гражданите и бизнеса. Поради фактическата и правна природа на нотариалната дейност, нейния интензитет следва ритъма на гражданския и търговския оборот. Или с

други думи казано, едно нотариално дело по учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижим имот започва и приключва несравнимо по-бързо от едно гражданско или наказателно дело. Този интензитет на нотариалните удостоверявания се развива в нормалния ритъм и срокове именно поради географската близост на нотариусите до населението, местната администрация и службите по вписвания.

Изявлението, което е направено в Раздел II, стр. 162 от Доклада, че **при този Модел 4 не се предвижда засягане на дейността на нотариуси и служба по вписванията**, е лишено от каквато и да е обосновка. В доклада също така е посочено, че относно дейността на нотариусите се предвиждат незначителни законодателни промени, без да бъдат посочени такива. Това води до неяснота, относно осъществяване на функциите на нотариуса. Поради това, излагаме съображения, които следва да се имат предвид при прекрояване на съдебната карта и какъв би бил ефекта им върху бързината и качеството на нотариалното обслужване.

След внимателен прочит на Доклада към Модел 4, най-вече в частта му относно предложенията кои районни съдилища да се превърнат в териториални отделения на районен съд в друго населено място, Нотариалната камара на РБ изразява следните съображения:

I. Съгласно чл. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност, *„районът на действие на нотариуса съвпада с района на съответния районен съд“*. Съгласно чл. 279, ал. 1 от Закона за съдебната власт *„в районните съдилища има съдии по вписванията“*. Съгласно чл. 58а от Закона за кадастъра и имотния регистър *„създава се Агенция по вписванията като изпълнителна агенция към министъра на правосъдието, която е юридическо лице със седалище в София и със служби по вписванията в седалищата на районните съдилища“*. И съгласно чл. 5, ал. 1 от Устройствения правилник на Агенция по вписванията *„Службите по вписванията осъществяват функциите си по Правилника за вписванията и Закона за кадастъра и имотния регистър на територията на съдебния район на съответния районен съд...“*.

При тази нормативна база, която е действащо законодателство към настоящия момент, ако Пленумът на ВСС се възползва от правомощието си по чл.30, ал. 2, т 7 от Закона за съдебната власт, закрие съответен районен съд и създаде на негово място териториално отделение на друг районен съд в друго населено място, **това ще доведе до фактическата промяна на района на действие на нотариуса и ликвидиране на правното основание за съществуване на съдия по вписванията и служба по вписванията**. В случая се стига до колизия относно действащото законодателство и констатираното в доклада, че при модел 4 не се предвижда засягане дейността на нотариусите.

Нормата на чл.3 ЗННД е императивна и не следва да се тълкува разширително. Тоест ако в едно населено място няма районен съд, а има териториално отделение на друг районен съд – това автоматично довежда до промяна на района на действие на нотариуса в районния съд, към който е причислено териториалното отделение. Евентуалната промяна на границите на съдебния район на СРС и реструктуриране

на границите на РС-Елин Пелин, РС-Костинброд, РС-Перник и РС-Самоков, както и превръщането пилотно на РС-Кула, РС-Трън, РС-Брезник, РС-Чепеларе, РС-Тополовград и РС-Ивайловград в териториални отделения на други съдебни райони, **ако се извършва без промяна на нормативната рамка в ЗСВ, ЗНД, ЗКИР, несъмнено ще доведе до горе цитираната последица.** Тази последица обаче влиза и в тотално противоречие с демографските и социални дадености по места, което на свой ред влече след себе си **влошаване на достъпността до нотариално обслужване.** Например лице, което се подготвя да продаде недвижим имот в село Плана, район Панчарево, общ. София, следва да се снабди с удостоверение за данъчна оценка от администрацията в район Панчарево. След което да се снабди със скица от съответната служба по кадастъра базирана в София. След което да се снабди с Удостоверение за тежести от службата по вписвания в София. След което да представи всички документи пред нотариус в Самоков. И още веднъж с другата страна по сделката да се явят пред нотариус в Самоков, за да бъде извършен нотариалния акт. Този пример следва от намерението село Плана от границите на СРС да премине в границите на районния съд в Самоков.

Друг подобен пример – ако РС Ардино се превърне в териториално отделение на РС Кърджали, това ще доведе до следните реалности за гражданите на Община Ардино. В общината има 32 населени места в силно пресечен планински район. Разстоянието от Ардино до Кърджали е около 35 км., но то заради пресечеността на терена и многото завой не може да бъде изминато за по-малко от 50 мин. Не за всички населени места в общината има одобрена кадастрална карта. Което значи че за едни недвижими имоти гражданите ще се обръщат към Община Ардино за снабдяване със скица, а за други в служба по кадастъра в Кърджали. Удостоверенията за наследници се издават от кметовете на населените места по последното местожителство на починалия, а удостоверенията за данъчни оценки от общините. Така за една сделка с недвижим имот в село Горно Прахово, което се намира на 30 км от общинския център в обратна посока на гр. Кърджали, ще е необходимо да се изминат от около 200 км сумарно в силно пресечен планински терен за набавяне на документи и извършване на сделката в Кърджали.

Следва да се има предвид, че съдиите по вписвания функционират в районните съдилища, но техните разпореждания за вписване или отказ за вписване се администрират и технически извършват от служителите в службата по вписванията, която е териториално звено на Агенция по вписвания. Тоест при превръщането на един районен съд в териториално отделение към друг районен съд реформата следва да е обезпечена с взети логистични, технически и кадрови мерки съвместно с Министъра на правосъдието и Директора на Агенция по вписванията. Нотариусът не може да остане в неведение къде трябва да представи актовете за вписване.

/Примерите, използвани по-горе, са произволни и далеч не изчерпват всички населени места, за които са валидни същите доводи./

II. Нотариалната камара на РБ застава категорично на становището, че ако районните съдилища по пилотния проект бъдат превърнати от Пленума на ВСС в

териториални отделения, следва да се обезпечат предварително всички условия за запазване на възможността нотариуси, с адрес на нотариалната кантора в населено място, в което се открива териториално отделение, да могат да представят актовете, подлежащи на вписване по досегашния ред, т.е. пред съдия по вписванията локализиран физически в същото населено място, където ще е териториалното отделение. Обръщаме много сериозно внимание на този въпрос, защото според правната рамка в ГПК, ЗННД и Правилника за вписвания, нотариусът е длъжен в деня на извършване на нотариалния акт да го представи за вписване и то до 15 часа.

III. На следващо място, водени от горните съображения, имаме съвсем основателни очаквания, че ако определени районни съдилища се превърнат в териториални отделения на районен съд в друго населено място и не бъде обезпечено преструктурирането на вписванията и архивите на службите по вписвания, това ще доведе до промяна на адресите на нотариалните кантори в населените места, в които е седалището на районния съд. Това от своя страна ще доведе до ограничаване достъпа до правосъдие и нотариални услуги на гражданите в засегнатите от предложението съдебни райони..

Предвид тези изложени съображения, Нотариалната камара като цяло оценява негативно Модел 4 за прекрояване на съдебната карта. Този модел ще доведе без съмнение до нарушаване на нотариалното обслужване, тъй като ще разстрои териториалната структура на нотариалната дейност.

Предлагаме два подхода:

1. **Прекрояването на съдебната карта да стане след необходимите промени в процесуалното и устройствено законодателство засягащо дейността на съдии, нотариуси, ЧСИ, служби по вписвания и др.** В този случай сме готови да предложим текстове за промяна на ЗННД.
2. **Реализиране на пилотните промени при ясно дефиниране на локализацията и функционирането на службите по вписвания и съдии по вписвания към съответните териториални отделения.**

СЪВЕТ НА НОТАРИУСИТЕ НА НОТАРИАЛНАТА КАМАРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С УВАЖЕНИЕ,

КРАСИМИР АНАДОЛИЕВ

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА НА НОТАРИУСИТЕ
НА НОТАРИАЛНАТА КАМАРА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

